

Πανέμορφη και χαϊδεμένη κόρη του Δία, προσωποποίηση της αγνότητας, της σεμνότητας και της σοφίας, ατρόμητη κι ανίκητη στη μάχη, η Αθηνά προστάτευε πολλές πόλεις. Ανάμεσά τους, η Αθήνα, η Λίνδος και η Τροία, οι πιο ξακουστές. Η απαρχή της λατρείας της χάνεται στα βάθη του χρόνου και συνδέεται με την εμφάνιση του ελληνικού φύλου των Ιώνων.

Πρώτη σύζυγος του Δία ήταν η Μήτη, κόρη του Ωκεανού και της Τηθής, η πιο σοφή γυναίκα της μυθολογίας και προσωποποίηση της φρόνησης. Όταν έμεινε έγκυος, η μάνα της συμβούλεψε τον αρχηγό των θεών να απαλλαγεί από αυτήν, επειδή τα παιδιά που θα γεννούσε, θα γίνονταν πιο σοφά και πολύ πιο ξακουστά. Κατά τα πρότυπα του πατέρα του, ο Δίας έκλεισε μέσα του την Μήτη, πιστεύοντας πως έτσι θα απαλασσόταν από σύζυγο και απογόνους.

Λέει στην Θεογονία (886 κ.ε.) ο Ησίοδος:

«Και ο Δίας πρώτη γυναίκα του πήρε την Μήτη, που είχε περισσότερες γνώσεις από όλους τους θεούς και τους ανθρώπους μαζί. Μα όταν ήταν να γεννήσει την Αθηνά, με απάτη και γλυκόλογα την ξεγέλασε και την έριξε στην κοιλιά του, για να του λέει πάντοτε κάθε καλό και κάθε κακό που τον περιμένει».

Κάποιοι παραπέμπουν στην δοξασία των ανθρωποφάγων ότι τρώγοντας ορισμένα όργανα του φίλου ή αντιπάλου, έπαιρναν τις αντίστοιχες ικανότητές του (ευφυΐα αν φάνε μυαλό, ανδρεία αν φάνε καρδιά κ.λπ.). Όμως, ο Δίας δεν υπολόγισε σωστά. Μια βαρυστομαχιά κι ένας τρομακτικός πονοκέφαλος τον τρέλαιναν τόσο πολύ, που τον ανάγκασαν να ζητήσει απεγνωσμένα βοήθεια. Για να τον γλιτώσει από τους αφόρητους πόνους, ο Ήφαιστος ή ο Προμηθέας άρπαξε

ένα σφυρί και του άνοιξε το κεφάλι. Ευθύς αμέσως, ξεπετάχτηκε από μέσα, πανώρια, η Αθηνά, με ολόχρυση πανοπλία και με το δόρυ της να πάλλεται έτοιμο να εξακοντιστεί εναντίον εχθρών και τη φωνή της να τρομοκρατεί τον κόσμο όλο με πολεμικές κραυγές. Πολλοί ερευνητές πιστεύουν ότι η γέννησή της συμβολίζει την αστραπή που ξεπηδά από τα σύννεφα. Κάποιοι άλλοι σημειώνουν ότι, αρχικά, πατέρα της Αθηνάς θεωρούσαν τον κύκλωπα Βρόντη. Ο Δίας έμεινε άφωνος μπροστά στο εκθαμβωτικό θέαμα.

«Ο Όλυμπος σειόταν κι αντιλαλούσε τρομακτικά. Η θάλασσα μάνιασε κάνοντας τα παραγμένα κύματα να χτυπούν στις ακτές. Ο Ήλιος κράτησε τα άλογά του κάνοντας το άρμα να σταθεί», περίπου λέει ένας ομηρικός ύμνος. Κάποιοι την έπεισαν να ηρεμήσει και να ξαρματωθεί. Την ονόμασαν Τριτογένεια, αυτή που γεννήθηκε από τον Τρίτο, όνομα που θυμίζει τον θαλάσσιο θεό Τρίτωνα, και την Αμφιτρίτη, επίσης θαλάσσια θεά. Στην Βοιωτία (και αλλού), υπήρχε χείμαρρος Τρίτωνα κοντά στις Αλαλκομενές. Το όνομα όμως μπορούσε να σημαίνει «αυτή που γεννήθηκε στην Τριτωνίδα λίμνη της Λιβύης» ή τον Τρίτωνα ποταμό της Βοιωτίας. Ή να προέρχεται από τη λέξη Τριτώ, που σημαίνει στα αιολικά το κεφάλι.

Την ώρα, που γεννιόταν η θεά, από το κεφάλι του πατέρα της χυνόταν χρυσάφι που έπεσε όλο στη Λίνδο της Ρόδου. Γι' αυτό, η Αθηνά ονομάζεται και Λινδία ή Τελχινία, προς τιμήν των πρώτων κατοίκων του νησιού. Οι Ρόδιοι, άλλωστε, πίστευαν πως πρώτοι από τους Έλληνες λάτρεψαν την θεά, χάρη σε ένα άγαλμά της που είχε φέρει από την Αίγυπτο ο Δαναός. Στην χώρα του Νείλου, την Αθηνά την έλεγαν Νηϊθ. Άλλωστε, όταν πήγε το 572 π.Χ. ο Σόλωνας στην Αίγυπτο, ιερέας της Νηϊθ ήταν εκείνος που του πρωτομίλησε για την Ατλαντίδα.

(τελευταία επεξεργασία, 5 Δεκεμβρίου 2020)